

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Workshop

Whistleblowing

Postup při prošetřování

7. 12. 2015

Sekce pro státní službu MV

Praha

Právní rámec

- Nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu.
- Metodický pokyn náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 8/2015, kterým se stanoví podrobnosti k postupu při prošetřování oznámení podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu.
- Správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.)
 - § 154 správního řádu.

Co je to oznámení?

Pokud podání (doručené prošetřovateli) splňuje následující náležitosti, lze hovořit o oznámení.

Formální náležitosti oznámení

- Listinné, elektronické, ústní.
- NE: telefonické.

Způsob **doručení oznámení** zejména:

- do schránky,
- do emailové schránky,
- prošetřovateli,
- ale i např. na podatelnu služebního úřadu.

Co je to oznámení?

- Vedle formálních náležitostí musí oznámení splňovat i materiální náležitosti.
- **Materiální náležitosti oznámení**
 - Obsah podání:
 - „PODEZŘENÍ ZE SPÁCHÁNÍ PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ VE SLUŽEBNÍM ÚŘADU“.
 - určité a srozumitelné.
 - Jakého jednání se týká?
 - Proti jaké osobě směřuje?
 - **Pamatujte!**
 - **OZNÁMENÍ SE POSUZUJÍ PODLE SVÉHO SKUTEČNÉHO OBSAHU, BEZ OHLEDU NA TO, JAK JSOU OZNAČENA.**

Co není oznámením?

- Při posuzování podání podle jeho obsahu, může prošetřovatel dojít k závěru, že se jedná o
- **Stížnost**
 - podle správního řádu (§ 175 SŘ)
 - na chování úřední osoby,
 - na postup správního orgánu,
 - podle zákona o státní službě (§ 157 ZSS)
 - ve věcech výkonu státní služby,
 - ve věcech služebního poměru.
- **Podnět** podle § 42 správního řádu.
- **Žádost k zahájení správního řízení.**
- Řádné nebo mimořádné **opravné prostředky** .
- Žádost o uplatnění **opatření proti nečinnosti** správního orgánu.
- **Námitky, vyjádření a připomínky** občanů podané dle zvláštních předpisů.
- **Stížnost** podle **zákona č. 106/1999 Sb.**, o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.
- **Občanskoprávní, obchodněprávní nebo pracovněprávní podání.**

Kdo může být oznamovatelem?

- Oznamovatel je osoba, která může učinit oznámení.
- Jedině a pouze STÁTNÍ ZAMĚSTNANEC
- Kdo je státním zaměstnancem vyplývá ze ZSS (ověřuje se prostřednictvím služebního orgánu nebo přístupem do ISoSS).
- Za státního zaměstnance se pro účely podání oznámení považuje i zaměstnanec podle § 178 ZSS.
- Oznámení může být učiněno jako:
 - **Jmenné podání** (státní zaměstnanec uvede identifikační údaje o své osobě, například jméno, příjmení, datum narození, adresu pro doručování).
 - **Anonymní podání:**
 - PRESUMPCE PODATELE JAKO STÁTNÍHO ZAMĚSTNANCE, POKUD NENÍ Z OBSAHU PODÁNÍ ZŘEJMÝ OPAK.

Kdo nemůže být oznamovatelem?

- Ten, kdo není státní zaměstnanec
 - Osoba, která přišla se státním zaměstnancem do kontaktu v rámci jeho výkonu státní služby.
 - Veřejnost.
 - Bývalý státní zaměstnanec.
 - Příbuzný státního zaměstnance.
 - A další...

Proti komu oznámení směřuje?

Dle § 1 nařízení vlády č. 145/2015 Sb. a čl. 1 odst. 1 metodického pokynu:

PROTI

- Představenému,
- Státnímu zaměstnanci,
- Jinému zaměstnanci (tedy tomu v pracovním poměru), nebo osobě ve služebním poměru podle jiného právního předpisu (voják z povolání, příslušník bezpečnostního sboru),

PŘI

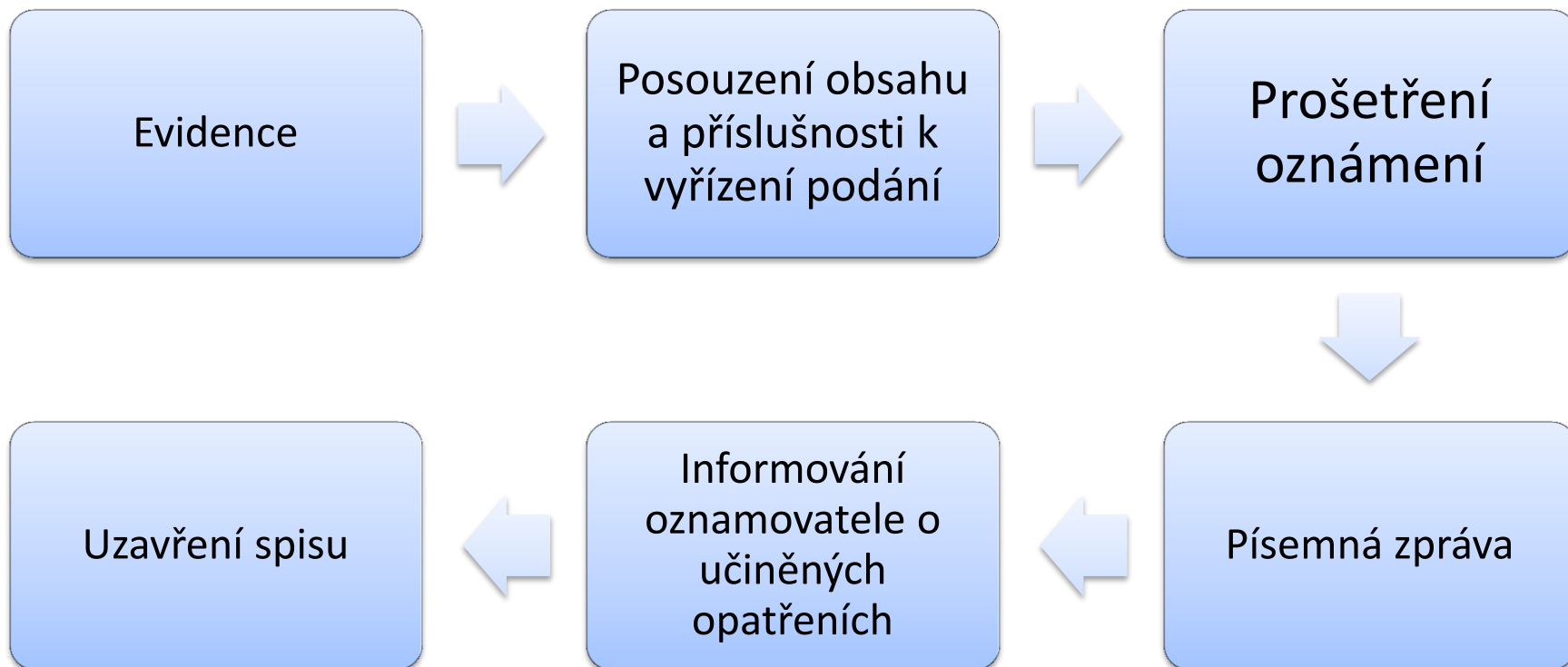
- Výkonu státní služby,
- Výkonu práce,
- Výkonu veřejné funkce nebo
- V souvislosti s tímto výkonem.

Co se rozumí „v souvislosti s výkonem“?

- Výkonem státní služby **je**...
 - Plnění služebních úkolů a příkazů k výkonu státní služby.
- V souvislosti s výkonem státní služby **je** ...
 - Vázanost na obor státní služby (tedy úzká souvislost s činností státního zaměstnance podle § 5 ZSS).
- V souvislosti s výkonem státní služby **není** ...
 - Služebněprávní vztahy ve služebním úřadu
- PROTOŽE

Whistleblowing \neq Stížnost podle § 157 ZSS

Fáze postupu prošetřování

Jak postupovat pokud prošetřovatel obdrží podání?

ZAEVIDOVAT
PODÁNÍ

POSOUDIT
OBSAH PODÁNÍ

VYHODNOTIT, O
JAKÉ PODÁNÍ SE
JEDNÁ

POSOUDIT
PŘÍSLUŠNOST –
VĚCNOU A
MÍSTNÍ (KOMU
NÁLEŽÍ)

POSTOUPIT
PODÁNÍ
PŘÍSLUŠNÉMU
ORGÁNU NEBO
ZAHÁJIT
PROŠETŘOVÁNÍ
OZNÁMENÍ

Evidence podání

- Právní úprava:
 - **Zákon** č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška** č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění vyhlášky č. 283/2014 Sb.
- Eviduje se v samotné evidenci dokumentů (§ 5 odst. 1 nařízení vlády).
- Evidují se všechna podání, která byla doručena prošetřovateli. Dokonce i ta podání nebo oznámení, k jejichž vyřízení není prošetřovatel příslušný.
- Jedna evidence pro všechna podání.
- Dvě a více evidencí, pokud je prošetřovatel určen prošetřovatelem i pro podřízený služební úřad.
- Neeviduje se: pokud se zjevně nejedná o podání, např. novinové články, předměty a jiné (§ 9 odst. 3 vyhl. č. 259/2012 Sb.)
- Přístup k evidenci: **POUZE PROŠETŘOVATEL A SLUŽEBNÍ ORGÁN.**
- Evidence může být listinná nebo elektronická, také hybridní (smíšená).

Evidence podání

V evidenci se vedou zejména tyto údaje:

- Pořadové jednací číslo a spisová značka.
- Datum doručení podání.
- Identifikační údaje o oznamovateli (pokud se nejedná o anonymní podání nebo utajeného oznamovatele).
- Počet listů/stran podání, včetně počtu příloh.
- Předmět a stručný obsah podání/oznámení.
- Způsob vyřízení podání.
- Spisový znak a skartační režim.
- Datum vyrozumění oznamovatele o učiněných opatřeních.

Jak posoudit obsah a příslušnost podání?

- **Posoudit obsah podání**
 - Podání bezpředmětné (eviduje se, prošetřování není zahájeno, poznamenáno do spisu, oznamovatel se nevyrozumí).
 - Podání opakované (eviduje se, prošetřování není zahájeno)
- Pokud po posouzení podání jeho obsah nasvědčuje tomu, že se může jednat o oznámení, je třeba **posoudit příslušnost** prošetřovatele
 - Prošetřovatel je příslušný, pokud jsou splněny podmínky nařízení vlády č. 145/2015 Sb. (dále rozvedeno v čl. 3 odst. 3 až 6 metodického pokynu).
 - Prošetřovatel není příslušný, pokud nejsou splněny podmínky nařízení vlády č. 145/2015 Sb. (dále rozvedeno v článku 3 odst. 3 až 6 metodického pokynu).

Jak posoudit příslušnost prošetřovatele?

- Podle osoby, proti které oznámení směřuje
 - představený,
 - státní zaměstnanec,
 - jiný zaměstnanec nebo
 - osoba ve služebním poměru podle jiného právního předpisu,
zařazená ve služebním úřadu, v němž je určen prošetřovatelem,
 - vedoucí bezprostředně podřízeného služebního úřadu,
 - **prošetřovatel** v bezprostředně podřízeném služebním úřadu.

Vyhodnocení podání

- **Bezpředmětné podání** → nejedná se o oznámení
 - Nezahájení prošetřování.
 - Záznam do spisu, oznamovatel se nevyrozumívá.
- **Jedná se o oznámení, k jehož prošetření je příslušný jiný prošetřovatel**
 - Postoupení příslušnému prošetřovateli.
 - Vyrozumění oznamovatele.
- **Jedná se o oznámení, k jehož vyřízení je prošetřovatel příslušný** → **zahájení prošetřování**
 - Vyrozumění oznamovatele.

- Jedno oznámení = jeden spis.
- Společný spis – pokud spolu oznámení souvisí.
- Listinná/elektronická/hybridní forma spisu.
- Zamezit přístupu neoprávněným osobám.
- Přístup do spisu: pouze **PROŠETŘOVATEL A SLUŽEBNÍ ORGÁN**.
- Lhůta: 3 roky od uzavření spisu
 - Spis se uzavírá vyrozuměním oznamovatele o učiněných opatřeních.

Nahlížení do spisu

- Přiměřeně se použije ustanovení § 38 SŘ.
- Ano, pokud
 - ✓ osoba, která chce nahlížet do spisu, prokáže právní zájem nebo jiný vážný důvod (typicky „prošetřovaný“)
- A
 - ✓ nebude-li tím porušeno právo oznamovatele a jiných dotčených osob anebo veřejný zájem.
- Možnost **nahlížet do spisu je nutné v každém konkrétním případě zvlášť pečlivě posoudit a zvážit.**
- Úzká souvislost se základními zásadami správního práva procesního, zejména pak se zásadou na
 - šetření práv a oprávněných zájmů dotčených osob,
 - veřejný zájem na přijatém řešení.

Prošetřování oznámení I

Oprávnění a povinnosti prošetřovatele

- Přijímat **oznámení** a s ním související **dokumenty**.
- Pořizovat si kopie.
- Opatřit si dostupné informace.
- Dožádat provedení úkonu jiný služební úřad.
- Být nezávislý v prošetřování (nelze udílet pokyny).
- Zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
- Opatřovat si potřebné podklady („důkazy“).
- Navrhnout opatření k nápravě služebnímu orgánu.
- Vyhotovit zprávu o průběhu a výsledcích prošetřování.
- Informovat oznamovatele o učiněných opatřeních.

Prošetřování oznámení II

Podklady

- O opatřených podkladech musí být učiněn **záznam do spisu**.
- Jaké prostředky může prošetřovatel zvolit?
 - Rozhovor s osobou, proti níž oznámení směřuje (prošetřovaný).
 - Rozhovor s oznamovatelem.
 - Rozhovor s dalšími osobami (např. jinými státními zaměstnanci).
 - Opatřit si podklady (dokumenty).
 - Navštívit místo, kde mělo k protiprávnímu jednání dojít.
- Prošetřovatel nemůže použít donucovací prostředky ani provádět důkazy ve smyslu správního řízení (předvolání, předvedení a pořádková pokuta).

Prošetřování oznámení III.

Zastaveno

- Během prošetřování oznámení se zjistí, že :
 - Se jedná o bezpředmětné podání (**zastaveno** prošetřování).
 - Se jedná o stížnost podle § 175 SŘ – bude **postoupeno** příslušnému správnímu orgánu.
 - Se jedná o stížnost podle § 157 ZSS – bude **postoupeno** příslušnému služebnímu orgánu/představenému.
 - Mohlo dojít ke spáchání trestného činu – bude **oznámeno** trestnímu orgánu.
 - Mohlo dojít ke spáchání správního deliktu - bude **oznámeno** správnímu orgánu.

V takovém případě se o výše uvedeném postupu informuje:

- SLUŽEBNÍ ORGÁN
- OZNAMOVATEL
- Zpráva se nevyhotovuje.

Prošetřování oznámení IV.

Zpráva

- Komu se doručuje?
 - služebnímu orgánu,
 - oznamovateli.
- Co je obsahem zprávy určené **služebnímu orgánu**
 - informace o průběhu prošetřování,
 - informace o zjištěných výsledcích prošetřování,
 - informace o navržených opatřeních k nápravě.
- Co je obsahem zprávy určené **oznamovateli**
 - informace o průběhu prošetřování,
 - informace o zjištěných výsledcích prošetřování
 - Je třeba chránit soukromí prošetřovaného a citlivé informace o chodu služebního úřadu.

Prošetřování oznámení V.

Zpráva

- V jakých situacích se zpráva **vyhotovuje**:
- Pokud bylo dokončeno prošetřování se zjištěním stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti
 - Byly potvrzeny skutečnosti tvrzené v oznámení
 - Nebyly potvrzeny skutečnosti tvrzené v oznámení
- V jakých situacích se zpráva **nevyhotovuje**:

Pokud nebylo prošetřováno podle nařízení vlády (podání bylo pouze posuzováno) a došlo k:

- postoupení podání jinému prošetřovateli,
- postoupení podání jinému služebnímu orgánu (stížnost podle § 157 ZSS),
- postoupení podání jinému správnímu orgánu (stížnost podle § 175 SŘ),
- učinění oznámení jinému správnímu orgánu o podezření ze spáchání přestupku,
- učinění oznámení o podezření ze spáchání trestného činu.

To nevylučuje, že nepřislušnost bude zjištěna během prošetřování (v tom případě se též zpráva nevyhotovuje).

Služební orgán

Služební orgán na základě obdržené zprávy od prošetřovatele může dát:

- podnět ke kontrole (veřejnosprávní),
- učinit opatření v rámci své působnosti uvnitř služebního úřadu
 - Vůči prošetřovanému ústní nebo písemná výtka (§ 88 odst. 3 ZSS), nebo podnět ke kárnému řízení,
 - Vůči všem státním zaměstnancům, tedy například přijmout služební předpis, kterým...

Opatření k nápravě

- Informace o **návrhu opatření** k nápravě se sděluje pouze služebnímu orgánu **ANO**, ale oznamovateli **NE**.
- Informace o **učiněných opatřeních** sděluje služební orgán prošetřovateli **ANO** a ten ji dále předá oznamovateli **ANO**.

Specifické prošetřování s utajením totožnosti oznamovatele

- Na požádání oznamovatele.
- Originál oznámení uložen mimo spis (zpřístupnění pouze pro potřeby trestního řízení, soudního řízení nebo správního řízení).
- Kopie oznámení je anonymizovaná.
- Prošetřovatel má však přístup k údajům o utajovaném oznamovateli (vyrozumívá ho o zahájení prošetřování, zasílá mu zprávu apod.).

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Děkujeme za pozornost!